

सूर्या सहाद् भवति पितृकते तथैव । कण्डू गुरुत्वकफ-
संश्रवसादतन्द्राः स्नेहात्मके मधुरमास्यमरोचके तु ।
सर्वात्मके पवनपित्तकफा बहूनि रूपाण्यथास्य हृदये
समुदीरयन्ति । संरागशोकभयविभ्रुतचेतसस्तु चिन्ताकते
भवति सोऽशुचिदर्शनाच्च" इति । "युष्मान् शीहोदरं
कालं हलीसकमरोचकम्" इति सुश्रुतः । [न्यून्ये त्रि० ।
अरोदन न० अभावे न० त० । १रोदनाभावे । व० । २क्रन्दन-
अरोधन न० अभावे न० त० । १रोधाभावे २आवरणाभावे
३गतिरोधके व्यापारे । न० व० । ४तच्छून्ये त्रि० ।
अरोध्य त्रि० न रोध्यः । रोद्धुमशक्ये । [न्यून्ये त्रि० ।
अरोपण न० अभावे न० त० । १रोपणाभावे न० व० । २रोप-
अरोष पु० अभावे न० त० । १क्रोधाभावे । न० व० । २क्रोध-
न्यून्ये त्रि० ।
अरौद्र त्रि० न रौद्रः विरोधे न० त० । १भोषणभिन्ने सौम्याकृतौ
२ रागद्वेषादिन्यून्ये विष्णौ पु० । "अरौद्रः कुण्डली
चक्री" विष्णुसं० "कर्म रौद्रं, रागश्च रौद्रः, कोपश्च रौद्रः,
तथं यस्य नास्ति अप्राप्तसर्वकामत्वेन द्वेषरागादेरभावा-
दित्यरौद्रः" भा० ।
अर्कं तापे, स्तुतौ च चुरा० उभ० सक० सेट् । अर्कयति ते
आर्चिकत्वं त । अर्कयामास अर्कितः अर्कयितुम् ।
अर्कं पु० अर्च-कर्मणि वज्र कृतम् । १सूर्ये, २इन्द्रे, ३ताम्रे,
४स्मटिके, ५विष्णौ, ६पण्डिते, (आकन्द), इति ख्याते ७वृक्षे,
(आरख) इति ख्याते ऽकाशविशेषे च । ८अर्चनीये त्रि० ।
"आ सूर्या न भानुमद्भिरर्कैः" ऋ० ६, ५, ६ "अर्कैः
अर्चनीयैः" भा० "ब्रह्मादिभिः पूज्यमानैरर्चनीयत्वादर्कैः"
भा० १० ज्येष्ठे पु० । लक्षणया ११ अर्काधिपे वारे
१२ सप्तमीतिथौ १३ उत्तरफल्गुनीनक्षत्रे १४ द्वादशसंख्या
याञ्च तत्र विष्णौ । "अर्को वाजसनः षट्ङ्गी" वि० सह०
अर्कवृक्षे "अर्कः पलाशः खदिरः इति विष्णुध० । सूर्ये
"अर्काद्विनिःसृतः प्राचीं यद्यात्यहरहः शशी" सूर्यसि०
"संपर्कादर्करोचिषाम्" भाषः "स्य, ए, जगत्पूज्यमयुज्य
वार्कः" भाषः इन्द्रे अर्कसोदरशब्दे उदा० । अर्कस्यापत्यम्
इज् । अर्किः सूर्यपुत्रो यमादौ, यमुनायां, तपत्याञ्च स्त्री
अरुणात्मजशब्दे विवृतिः ।
अर्ककला स्त्री इत० । शारदातिलके सूर्यस्य उपासत्वेनोक्ते
द्वादशसंख्याके पीतवर्णे कादिडान्तवर्णभषिते कलाभेदे ।
ताञ्च १ "तपिनी २तापिनी ३धूम्रा ४मरोचि ५ज्वालिनी
६वर्चः । ७सुषुम्णा ८भोगदा ९विन्वा १० बोधिनी

११ धारिणी १२ क्षमा । काद्याश्च वसुदाः सौर्यो डान्ता
स्ता द्वादशेरिताः" "वराभयकरा ध्येयाः श्वेतपीतारुणाः
क्रमात्" शार० ति० ।
अर्ककान्ता स्त्री अर्कोऽर्ककिरणः कान्तोऽनुकूलो यस्याः कम-
न्त । (ऊङ्ङिडिया) इति ख्याते १वृक्षे ईव० । २सूर्यप्रि-
यायाम् ३संज्ञायां छायायाञ्च अरुणप्रियाशब्दे विवृतिः ।
अर्कक्षेत्र न० इत० "कुजशुक्रबुधेर्नक्षत्रसौम्यशुक्रावनीभु-
वाम् । जीवाकिंभाजुज्यानां क्षेत्राणि खुरजादयः"
ज्योतिषोक्ते सूर्यस्वामिके चिंहराशौ ।
अर्कचन्दन पु० अर्कस्य प्रियः चन्दनः शाक० त० । रक्तचन्दने
अर्कज पु० अर्काज्यायते जन-ड ५ त० । १यमादौ
२तपत्यां ३यमुनायां च स्त्री ४अश्विनीकुमारयोः
द्वि० व० । ५सुप्तोवे ईकर्णे च । अरुणात्मजशब्दे विवृतिः ।
अर्कतनय पु० इत० । राधासुते १ कर्णे २यमादौ च ।
अरुणात्मजशब्दे विवृतिः ।
अर्कदुग्ध न० अर्कस्य वृक्षस्य दुग्धमिव निर्यासः । अर्कवृक्ष-
निर्यासे श्वेतत्वेन दुग्धाकारे पदार्थे ।
अर्कनयन पु० अर्कनयनं यस्य । विराट्पुरुषे । "सूर्याचन्द्र-
मसावग्निर्यस्य नेत्राणि जज्ञिरे" पुरा० अनन्तबाहु
शशिसूर्यनेत्रम्" गीता अर्कइव दुर्दर्शं नयनमस्य ।
२दुर्दर्शलोचने त्रि० ।
अर्कनामन् पु० अर्कं नामयति अनुकूलयति नम-णिच्
कनि । रक्तार्कवृक्षे ।
अर्कपत्र पु० अर्कः सूर्यइव तीक्ष्णं पत्रं यस्य । १अर्कवृक्षे ।
अर्कपर्णोऽप्यत्र । २सुनन्दायाम् ३अर्कमूलायां स्त्री । ईत० ।
४अर्कवृक्षस्य पत्रे न० "स कदाचिदऽर्कपत्राख्यमभ्यवत्
क्षुधार्तः तैर्भक्षितैरर्कपत्रैः" भा० आ० प० "देवराजो
मया दृष्टो वारिवारणमस्तके । खादयत्यर्कपत्राणि"
विद० सु० । "सप्त वदरपत्राणि सप्तार्कपत्राणि च शिरसि
निधायेति, माघसप्तस्यां स्नाने क० त० रघु० ।
अर्कपर्ण त्रि० अर्क इव रक्तं पर्णमस्य । १मन्दारे । ईत०
२अर्कवृक्षपत्रे न० । [कर्मधा० । (आकन्द) २वृक्षभेदे ।
अर्कपादप पु० अर्कः अर्कवृक्षइव तीक्ष्णः पादपः । १निम्बे ।
अर्कपुष्पी स्त्री अर्कस्यार्कवृक्षस्य पुष्पमिव पुष्पमस्याः
जातित्वात् ङीप् । २कटुम्बिनीवृक्षे । वा कप् । अत इत्थे
अर्कपुष्पिकाप्यत्र ।
अर्कप्रिया स्त्री अर्कं प्रीणाति प्री-क । जवायाम् । ईत० ।
१सूर्यप्रियायां, २संज्ञादौ अरुणप्रियाशब्दे विवृतिः ।